

Samkvem på Tåsinge

af Albert Mohr Lolk

Man kan vel nok sige, at lokalsamfundet i fortiden var af større betydning for tilværelsen end i dag.

I hvilket omfang man kom sammen ved fødselsdage og bryllupper, får vi ikke meget at vide om i kirkebøgerne, men vi kan dog udlede en del.

Hvor meget folk fra Tåsinges tre sogne er kommet sammen ses bedst af "Bregninge sogn, faddere og forlovere", side 248, hvor der er foretaget en fordeling af faddere og forlovere på sognene.

I Bjerreby sogn var der 1662-1813 ialt:

22965 faddere og forlovere
1046 heraf hidrørte fra de to andre af øens sogne og
445 fra Bjerreby sogn var faddere og forlovere i de to andre sogne, og når tallet ikke er større, ligger det i, at Bregninge sogn ikke har oplysninger om faddere og forlovere 1646-1773, og Landet sogn ikke fra 1646-1739.

I Bregninge sogn var der 1773-1813 ialt:

7600 faddere og forlovere
175 heraf fra de to andre sogne i samme tidsrum.
Til gengæld var:
221 fra Bregninge sogn faddere og forlovere i Bjerreby sogn 1733-1813.
447 fra Bregninge sogn faddere og forlovere i Landet sogn 1739-1811.

I Landet sogn var der 1739-1811 ialt:

9605 faddere og forlovere
827 heraf fra de to andre sogne.
Til gengæld var:
544 fra Landet sogn faddere og forlovere i de to andre sogne.

Det ser derefter ud til, at der har været en livlig trafik over sognegrænserne inden for øen.

Der har ikke været stor udenøs kontakt, når der ses bort fra præsterne og især Juel-erne, som havde fynsk adel til faddere.

I "Bjerreby sogn 1662-1813: faddere og forlovere", side 628-651, er der oversigt over, hvor mange gange den enkelte familie har været fadder og forlover i Bjerreby. Folk kom hinanden ved.

Høj grad af kontakt sognebørnene imellem åbenbares også.

For en gårdmandsfamilie: Niels Jacobsen Høite i Woore i tiden fra 1662 til 1713 gælder, at

han var forlover	25	gange
han stod fadder	79	-
hans 3 hustruer	73	-
hans døtre og andre på gården	12	-
	<u>ialt: 189 gange</u>	

Når vi tager i betragtning, at der ved familiebegivenheder har været langt flere til stede end de implicerede - således udgør 2 forlovere kun en ganske ringe del af de indbudte til et bryllup - kan vi regne ud, at folk har været til gilde i langt større udstrækning, end disse tal for de direkte implicerede viser.

Om en husmand og daglejer: Jens Hansen i Bregninge fra 1778-1814 kan vi sige, at

han var forlover	61	gange
han stod fadder	43	-
hans hustru stod fadder	9	-
	<u>ialt 113 gange</u>	

En præst var aldrig fadder i eget sogn; derimod kunne præstekonen godt være fadder.

Rekorden inden for præstefamilierne har nok Bjerreby-præsten Poul Andersen Schyttes 1.kone, som fra 1699 til 1716

bar barnet i 17 tilfælde
stod fadder i 51 -

(Se "Bjerreby sogn, faddere og forlovere som hovedpersoner", side 32-33).

Da havde hun som hustru til den tidligere præst (*Hans Hansen Fich*, samme bog side 105-107) mellem 1690 og 1699

båret i 1 tilfælde
stået fadder i 25 -

Hun havde altså ifølge kirkebøgerne været ude til barnedåb 24 gange inden for sognets grænser.

Den forrige præstekone - *Hans Hansen Fichs* 1. hustru

bar 2 gange
stod fadder 69 -

og samtidig optrådte døtrene til den forrige præst igen - *Anders Rasmussen Bolter* -, nemlig Anna, Else og Karen ved dåb mellem 1663 og 1710 henholdsvis 24, 58 og 28 gange.

Det har også interesse at se på anledningen til, at der skulle bruges forlovere og faddere.

På grundlag af "Bregninge sogns Hovedkirkebog 1813-1891" har jeg lavet en statistik over forhold - ægteskabelige som uægteskabelige -.

Denne statistik viser for *Bregninge sogn*:

320 uægteskabelige forhold med følger uden senere ægteskab, eller	18,0 %
170 uægteskabelige forhold med følger, efterfulgt af ægteskab for 1-gangs gift, eller	9,5 %
9 uægteskabelige forhold med følger, efterfulgt af ægteskab for 2-gangs gifte, eller	0,5 %
499 tilfælde, hvor uægteskabelige forhold indgår =	28,0 %
1149 par gift 1 gang, eller	64,5 %
126 - - 2 gange, -	7,1 %
6 - - 3 - -	0,3 %
1 - - 4 - -	0,1 %
1282 ægteskaber	72,0 %

Det er i hovedkirkebogen muligt yderligere at undersøge grupperne med de 179 uægteskabelige forhold, efterfulgt af ægteskab. Man kan nemlig finde ud af, i hvor mange tilfælde et uægteskabeligt forhold går over i et ægteskabeligt med samme kvinde (hovedparten), og i hvor mange tilfælde der er to eller flere kvinder involveret i en mands forhold.

En sammenligning med forholdene i dag lader sig ikke gøre.

Disse to undersøgelser er udført for at vise, hvad der bl.a. ligger gemt i vore gamle kirkebøger.

A. C. E. Mohr Lolk født 1913 i Troense. Lærer i København og Odense 1944-1983, skrevet godt 26000 sider om Tåsinge (kopi på Landsarkivet i Odense og i Tåsinge lokalhistoriske Arkiv). Artikler i *Fynske Årbøger* 1980, *Årbog for Svendborg & Omegns Museum* 1981 og *Tåsinge Årbog* 1987. *Kronikker i Fyens Stiftstidende* 1968, 1976 og 1997.